

VESZPRÉMI EGYHÁZMEGYEI
GYŰJTEMÉNY

ÖTVÖSMUNKÁK

Kiadja a Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1985

ÖTVÖSMUNKÁK

A Veszprémi Püspökség Egyházmegyei Gyűjteménye a hazai szakrális művészet gazdag tárháza. Jelentős ötvöstárgyai mind az európai, mind a magyar középkor, reneszánsz és barokk művészet kiemelkedő darabjai. Ezek elsősorban oltárok felszerelésének részei: kelyhek, úrmutatók, keresztek és ereklyetartók, amelyek minden korban a templomhoz kapcsolódó művészet legszentebb tárgyai voltak. Így természetes, hogy kiképzésük, művészi megformálásuk, díszítésük tartalmi-formai gazdagságban egyaránt kiemelkedő.

SILVERSMITH'S WORKS

The Collection of Veszprém Episcopal County is a rich treasury of Hungarian sacral art. Its most important pieces represent goldsmith's and silversmith's works of Hungarian medieval, Renaissance and Baroque art. These are mainly parts of altar accessories: chalices, crosses and reliquaries have in all ages been the most sacred objects of art connected with the church. It is only natural that these objects are richly ornate, often being genuine works of art, of great artistic and spiritual value.

KUPFERSCHMIEDARBEITEN

Die Diözesensammlung des Veszprémer Episkopats ist eine reiche Fundgrube der ungarischen Kirchenkunst. Ihre Schmiedarbeiten repräsentieren die hervorragenden Meisterstücke des europäischen und ungarischen Mittelalters und der Renaissance- und Barockzeit. Die Kelche, Kruzifixe und Reliquienständer dienen zu jeder Zeit als die hervorragendsten und heiligsten Gegenstände der Kirchenkunst.

1. **Ereklyetartó kereszt.** Réz. XI–XII. század.
Középen Krisztus álló alakja, a kereszt szárain vésett díszítés.
2. **Kehely és szentségtartó.** Aranyozott réz. XV–XVI. század.
A kehely XV. századi. A talp cikkelyeiben életfa ábrázolás.
– A szentségtartó XVI. század elejéből. Fogógombján szentek vésett ezüst mellképével.
3. **Niegl József: Kehely.** Aranyozott ezüst, 1750 körül.
Talpán és kupakosarán Krisztus szenvedéseinek jeleneteivel.
4. **Örökmécses.** Ezüstözött réz. XVIII. század.
5. **Szent Péter kiszabadítása a börtönből.** Ezüstözött, aranyozott ólom. XVIII. század.
Ismeretlen mester munkája.
6. **Pásztorbot (részlet).** Aranyozott ezüst. XVIII. század.
Ívelt felső részén a Szentcsalád szobra.
7. **Szentségtartó.** Aranyozott ezüst, drágaköves díszítéssel. XVIII. század vége.
A veszprémi püspöki székesegyház ünnepi szentségtartója.
8. **Füstölő és tömjéntartó.** Ezüstözött réz. XIX. század közepe.
9. **Ereklyetartó.** Ébenfa, ezüst rátétes díszítéssel. XIX. század.
10. **W. Rauscher, Fulda: Kehely.** Aranyozott ezüst, drágaköves, zománcképes díszítéssel 1907-ből.
A talpán a szentek zománcképei, kupolakosarán hat ószövetségi jelenet, felül, a vésett árkádsor alatt a tizenkét apostol.
11. **J. C. Kinkosch, Bécs: Pásztorbot (részlet).** Aranyozott ezüst, a magyar korona zománcképes, ékköves másával.
– Zita királynő ajándéka az 1916. december 30-i koronázás emlékére.
12. **Kehely.** Aranyozott ezüst, 1938-ból.
A Szent István jubileumi év és a budapesti eucharisztikus világkongresszus emlékére készült. Szárán magyar szentek zománcképei.

1. **Feretory cross.** Brass. XI–XIIth century.
In the middle: the standing figure of Christ, on the shanks: carved ornaments.
2. **Chalice and monstrance.** Gilded brass.
Chalice – XVth century. In the segments of its foot we can see the tree of Jesse. Monstrance – the beginning of the XVIth century. On its knob there are half-length portraits of saints.
3. **Joseph Nieg! Chalice.** Gilded silver. Made around 1750.
On the foot and on the cup: pictures of Christ's suffering.
4. **Sanctuary lamp.** Silvered brass. XVIIIth century.
5. **The release of St. Peter from jail.** Silvered, gilded lead. XVIIIth century.
6. **Crosier (part of it).** Gilded silver. XVIIIth century.
On its curved part: the statuette of the Holy Family.
7. **Monstrance.** Gilded silver, jewelled ornaments. Made at the end of the XVIIIth century.
The ceremonial monstrance of the episcopal cathedral.
8. **Censer and incense-burner.** Silvered brass. Made in the middle of the XIXth century.
9. **Shrine.** Ebony with silver ornaments. XIXth century.
10. **W. Rauscher, Fulda: Chalice.** Gilded silver with jewels and enamel-work. From 1907.
On the foot: enamel pictures of saints, on the cup: six scenes from the Old Testament; at the top, below the carved archway we can see the Twelve Apostles.
11. **J. C. Kinkosch, Bécs: Crosier (part of it).** Gilded silver.
With the enamelled, jewelled picture of the Hungarian crown. The gift of queen Zita on the memory of the coronation on 30 December 1916.
12. **Chalice.** Gilded silver. 1938.
Made on the memory of the jubilee year of St. Stephen and of the Eucharistic world congress held in Budapest.
On its shank: enamel pictures of Hungarian saints.

1. **Reliquiar-Kreuz.** Kupfer. XI–XII. Jahrhundert.
In der Mitte stehende Christus-Figur, an den Querstegen des Kreuzes Kerbschnittverzierung.
2. **Kelch und Monstranz.** Vergoldetes Kupfer. XV–XVI. Jahrhundert.
In den Schnitten des Untersatzes des Kelches (aus dem XV. Jahrhundert) Lebensbaum-Darstellung. Am Griff der Monstranz (Anfang XVI. Jahrhundert) gravierte Heiligen-Brustbilder aus Silber.
3. **J. Niegl: Kelch.** Vergoldetes Silber. Um 1750.
Am Untersatz und am Becherkorb Szenen aus Christis Leiden.
4. **Ewiges Licht.** Versilbertes Kupfer. XVIII. Jahrhundert.
5. **Sankt Peters Befreiung aus dem Gefängnis.** Versilbertes, vergoldetes Blei. XVIII. Jahrhundert.
Arbeit eines unbekanntenen Meisters.
6. **Bischofsstab (Detail).** Vergoldetes Silber. XVIII. Jahrhundert.
Am gekrümmten oberen Teil Statue der Heiligen Familie.
7. **Monstranz.** Vergoldetes Silber, mit Edelstein-Verzierung. Ende XVIII. Jahrhundert.
Feierliche Monstranz der bischöflichen Kathedrale in Veszprém.
8. **Rauchfass und Weihrauchbüchse.** Versilbertes Kupfer. Mitte XIX. Jahrhundert.
9. **Reliquiar.** Ebenholz mit Aufsatzverzierung aus Silber. XIX. Jahrhundert.
10. **W. Rauscher, Fulda: Kelch.** Vergoldetes Silber, Emailbildverzierung mit Edelsteinen besetzt, aus 1907.
An dem Untersatz Emailbilder der Heiligen, am Kuppelkorb sechs Szenen aus dem Alten Testament, oben, unter der eingravierten Arkadenreihe die zwölf Apostel.
11. **J. C. Kinkosch, Wien: Bischofsstab (Detail).** Vergoldetes Silber, mit emailliertem, mit Edelsteinen verziertem Nachbild der Ungarischen Krone.
Geschenk der Königin Zita als Erinnerung an die Krönung am 30. Dezember 1916.
12. **Kelch.** Vergoldetes Silber. 1938.
Verfertigt als Erinnerung an das Jubiläumsjahr des Sankt Stephans und an den Budapester Eucharistischen Weltkongress. Am Schaft Emailbilder ungarischer Heiligen.

A diaképeken látható tárgyak megtekinthetők a Veszprémi Egyházmegyei Gyűjtemény kiállításán: Veszprém, (Vár) Tolbuchin u. 33.

The se objects can be seen on the exhibition of the Diocesan Collection of Veszprém.

Address: 33. Tolbuchin Street, Veszprém

Die an den Dia-Bildern sichtbaren Gegenstände sind auf der Ausstellung der Sammlung der Veszprémer Diözese zu besichtigen, Veszprém (Burg), Tolbuchinstrasse 33.

Fényképezte: Broczkó Tamás
A bevezetőt írta: dr. Dávid Katalin
A tárgyleírást készítette: Márton Antal
Szerkesztette: B. Zsédényi Judit

